

Koray Çalışkan

koray.caliskan@radikal.com.tr

Suriye ile aramızdaki 1998 PKK krizini anımsayın. Türkiye haklıdır, haksızdır; yaptığı doğrudur, yanlıştır başka. Ama gücü vardı ve kullandı.

Fotoğrafa hızlıca bakalım. Suriye: Neredeyse savaşıcağız. Irak: Sünni adayı destekledik, seçimi kaybedeceğimizi bile bile. Ayarı en diplomatik dille yedik. Kaçan başkan yardımcılarını ev tuttuk, döşedik. Irak Kürdistanı: Bombalıyoruz, inşa ediyoruz; bombalıyoruz, inşa ediyoruz. İran: İşine geldiğinde bizi mesaj için kullanmak dışında dinlemiyor. Diplomasisi ustalıklı. Saldırırlarsa Kürecik'i vururum diyor. Düşman görüyor. Ermenistan: Malum, Ortadoğu'nun dışında.

Kuzey Afrika'ya inelim. Fas sakin. Bizim yerimizi bilmez. Tunus örnek. Vereceğimiz ders yok. Libya dağıldı gitti, kanton devlet. Mısır rakip ve çalkantıda. "Kendi işinize bakın" diyor. Filistin: İsrail'le kavgadan sonra yaklaşmıyoruz bile. Sonra, Ürdün: Arap olduğu halde İsrail Filistinlilerle konuşmaya oraya gidiyor. Yemen: Uzak, etkisiz, yoksul ve güzel. Kime sözümüz geçiyor? İran bizi dinliyordu, bölgesel küresel vs. güç olmuştuk. Uranyum işini de ayarlamaya soyunmuştuk. Dinlediler mi? Yok. Irak'ta büyük abiydik. Başkanla başkan yardımcısı kavga etti. Arayı yapabildik mi? Yok. Dinlediler mi? Tehdit ettiler. Suriye'de ne oldu? Esad haddini bil dedi, uçağımızı düşürdü. Filistin'le zamanında arabulucu bizdik. Yardımı biz götürür, toplantıyı biz yaptırırız. Nerde o günler?

Kendimizi öldürelim, hakkımızı yemeyelim. Suudi Arabistan artık dost ve kardeş ülkemiz. Ama onlar da dinlemiyor, dinletiyor. ABD eliyle kurulmuş model bir din devleti. Selefilerin, İhvan'ın kasası, destekçisi. Arap Baharı Bahreyn'e vardığında ülkeyi işgal etmiş bir dikta rejimi. Sahi bunu niye kimse bilmiyor? Suudi Arabistan, Körfez'in Suriyesi. Hatta daha da ilerisi. Komşuları işgal eder, şimdi bir de ilhak etmeyi planlıyor. Kadının ezildiği, işçinin ezildiği, çocuğun ezildiği, dünyanın yüz karası. Siyasi ortaçağın resmi. Peki, hani Türkiye Ortadoğu'da örnek ülkeydi? Bazı Türkçe gazeteler pehlivan tefrikası gibi methiyeler dizsin, bravo. Ama Al Hayat, Assafir, Al Ahram vs'de yok. Köşe yazılarını okuyun, Türkiye için yazdıklarını yazsam... En kısasından söyleyeyim. Örnekliği bırakın, bizimle dalga geçiyorlar. Kendi Kürt sorununu çözmeden, başkasının demokrasisini inşa etmeye kalkan, Osmanlılık hayalleriyle kendini dev aynasında gören, bütün komşularıyla kavgalı, etkisiz, böbürlenen, milföy ülke, diyorlar. Uçaklarını bir Arap devleti düşürdü, hududu gördüler, diyorlar. Mavi Marmara'da hiçbir şey yapamamışlardı, şimdi de yapamayacaklar, diyorlar. İsrail'e bir basit 'pardon' dedirtemediler, diyorlar.

Türkiye son 10 yılda çok değişti. Asker kışlaya biraz daha çekildi, polis karakoldan, savcı mahkemeden çıktı, o başka. 75 yaşında Türkçe bilmeyen beli bükük nineler örgüt yöneticiliğinden tutuklandı. Berfo Ana'nın elinin öpüldüğüne bakmayın, çok ananın eli kırıldı, ocağına ateş düştü. Ama bir şeyler değişti.

Eskiden nasıldı? Ortalık güllük gülistanlık değildi, doğru. Suriye ile aramızdaki 1998 PKK krizini anımsayın. Türkiye haklıdır, haksızdır; yaptığı doğrudur, yanlıştır başka. Ama gücü vardı ve kullandı. Mübarek apar topar Ankara'ya geldi. Esad'ı zor kurtardı. Türkiye Suriye'ye "Ya sen çöz ya ben gelip çözüyorum" dedi. Ne istediye artık, aldı. Buna kapasite denir, güç denir. Şimdi? Neden bu kapasiteyi yitirdik? Neden bu kadar ihtişam ve güç iddiasına rağmen ABD ve Suudi Arabistan dışında dostumuz, yakınımız kalmadı? Neden soft power denilen yumuşak ikna siyasetini

beceremiyoruz? Neden hard power denilen silahlı –Allah korusun- meselelerde Mavi Marmara’da olduğu gibi, Suriye krizinde olduğu gibi, bizim insanlarımızı öldürüyorlar?

Her sorun bizden kaynaklanıyor demek hata olur. Ortadoğu’da yerinden oynamayan taş yok. Bu değişen dünyada olan biteni anlayıp doğru adım atmak zor. Ancak yanlış adım atmak da zor olmalı. Mavi Marmara’da gidişat belliydi. Haklı ve mağdur olduk. Suriye’de gidişat belliydi, o hava sahasını ihlal etmemeli, muhaliflerin merkezi, rejim değişikliğinin lokomotifi, havarisi biz olmamalıydık. Haklı ve mağdur olduk.

Uluslararası topluma rağmen yeldeğirmenlerine dalanlar Irak’ı ne hale getirdiler belli. Uluslararası toplumu angaje edecek bir mekik diplomasisi yerine, komşuları bize karşı angaje edecek bir dış siyaset güttük. Geldiđimiz nokta, angajman kurallarını değiştirmek. YÖK’ü bile idare edemeyen; bina komşularıyla horozdur, tavuktur, türlü nedenlerle kavga eden; diplomat olmayan birini Polonya Büyükelçisi yaptığımız günler bunlar.

Suriye’ye elektriği keselim diyenler var. Gülümsemek elde değil. Kimin doğalgazını alıp elektrik yapıyoruz? Bu gidişle Avrupa’nın hasta adamlığını geriye bıraktığımıza inandığımız bu günlerde Ortadoğu’nun ıssız adamına dönüştüyoruz. Durup soluklanıp bazı şeyleri yeniden düşünme zamanı gelmedi mi?